

Meni učiniste...

Članak o tjelesnim djelima milosrđa, objavljen za crkveni Jubilej milosrđa. „Kako je sveti Josemaria napisao, 'bolesnici su On sam', odvažan izraz koji odražava zahtjevne riječi našeg Gospodina: 'Zaista, kažem vam... meni učiniste!'“

13.05.2018.

Naš se Bog nije ograničio samo na izreku da nas voli. On je taj koji nas je oblikovao iz ilovače.[1] „Božja ruka nas je oblikovala: Bog je umjetnik.“[2] Stvorio nas je na svoju

sliku i sebi slične i čak postao „jedan od nas.“ [3] Riječ je postala tijelo, radio je svojim rukama, nosio na svojim ramenima teret jada svih stoljeća i odlučio zadržati rane svoje ljubavi zauvijek kao trajan znak nepokolebljive ljubavi. Stoga se mi kršćani ne zovemo samo djeca Božja, već to uistinu jesmo.[4] Za Boga i njegovu djecu „ljubav nikad ne može biti samo apstrakcija. Po svojoj prirodi, predstavlja nešto konkretno: namjere, stavove i ponašanja koja se prikazuju u svakodnevnom životu.“[5]

Sveti Josemaria upozorio nas je na opasnost gledanja na kršćanstvo kao na skup pobožnih aktivnosti, pri čemu propuštamo razumjeti povezanost između njih i okolnosti svakodnevnog života, uključujući nužnost zadovoljavanja potreba drugih ljudi i otklanjanja nepravdi. „Rekao bih da tko god ima takav stav još uvijek nije shvatio značenje

Utjelovljenja. Sin Božji uzeo je tijelo i dušu i glas čovječji, dijelio je s nama sudbinu, sve do te mjere da je iskusio mučnu patnju smrti.“[6]

Pozvani na milost

U sceni posljednjeg suda koju je Isus predstavio u Evanđelju po Mateju, jednako su pravednik i nepravednik smeteni i pitaju našeg Gospodina kada su ga to vidjeli gladnog, golog ili bolesnog i pomogli mu ili odbili mu pomoći. [7] I naš Gospodin odgovara: *„Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite.“*[8] Ovo nije tek lijepa fraza kao da nas je naš Gospodin tek ohrabrivao da ga se sjećamo i oponašamo Ga u načinu na koji je pokazivao milosrđe. Isus je svečano izjavio: *„Zaista, kažem vam, ... meni učinite.“* Na jedan se način „sjedinio sa svakim čovjekom“[9] jer svodi ljubav na njen krajnji cilj: *„Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko*

život svoj položi za svoje prijatelje. “[10] Biti kršćanin znači ući u bezuvjetnu ljubav Božju, ustupajući naše živote „beskonačnoj ljubavi Božjoj.“ [11]

U istoj sceni posljednjeg suda naš Gospodin govori o gladi, žeđi, boravljenju u tuđinstvu, golotinji, bolesti i uzništvu. [12] Djela milosrđa su ovdje već prisutna u glavnim naznakama. Crkveni Oci često su se referirali na njih i pokrenuli danas poznatu podjelu na tjelesna i duhovna djela milosrđa bez namjere temeljitog nabiranja svake ljudske potrebe. Kako je vrijeme prolazilo, dužnost pokapanja mrtvih dodana je djelima tjelesnog milosrđa praćenog duhovnim djelom molitve za žive i preminule.

U ovom i sljedećem članku pregledat ćemo djela u kojima je kršćanska mudrost sažela naš poziv za milosrđem. Jer uistinu nije ništa

drugo nego poziv, i to univerzalni, kada naš Gospodin kaže svojim učenicima unatrag toliko godina: „*Budite milosrdni kao što je vaš Otac milosrdan.*“[13] Djela milosrđa pomažu nam predočiti si ovaj poziv u konkretnim uvjetima. „Bilo bi divno kada bi ste ih mogli zapamtiti kako bi ih lakše bilo izvršiti!“ predložio je Papa nedavno.[14]

Izravna solidarnost

Ako se osvrnemo oko sebe dok gledamo na tjelesna djela milosrđa, možemo prvotno pomisliti da su u mnogim dijelovima svijeta mogućnosti za prakticiranje tjelesnih djela milosrđa ne tako uobičajena. Stoljećima unatrag, ljudski je život bio znatno više izložen silama prirode, čudljivosti ljudi i tjelesnim slabostima. Danas, suprotno tome, ima mnogo zemalja gdje je rijetko potrebno pokopati preminule ili zbrinuti beskućnike (uz izuzetak u

slučajevima prirodnih katastrofa) jer državne organizacije često pružaju ove usluge. Usprkos tome, u mnogim mjestima svako od djela tjelesnog milosrđajoš uvijek je žuran prioritet. Čak i u najrazvijenijim zemljama, uz sigurnosnu mrežu koju omogućavaju socijalne službe, moguće je naići na situacije velikog materijalnog siromaštva: takozvani „četvrti svijet“.[15]

Svi smo pozvani postati svjesni ovih bolnih stvarnosti i razmotriti kako možemo pomoći otkloniti ih.

„Moramo otvoriti oči, moramo se osvrnuti oko sebe i prepoznati kako nas Bog poziva kroz ljude koji se nalaze uz nas. Ne možemo okretati leđa drugima, ignorirati ih zbog prezauzetosti u svojim vlastitim malim životima. Isus nije tako živio. Evanđelja često govore o Njegovom milosrđu, sposobnosti da osjeti tugu i dijeli potrebe drugih.“[16]

Prvi korak u tjelesnim djelima milosrđa je suosjećanje s onima koji pate i onda kada ih ne poznajemo. „Zabrinuti smo ne samo zbog problema svake osobe nego jednako tako osjećamo punu solidarnost s našim sugrađanima u odbacivanju i nesrećama koje trpi čitavo društvo, koje na nas djeluju na isti način“.[17] Na prvi pogled ova naklonost može se činiti hvale vrijedna, ali u konačnici ne pretjerano korisna. Ipak, solidarnost je tlo u kojem milosrđe može rasti i jačati. Riječ „solidarnost“, koja izvire iz latinske riječi *solidum*, označava vjerovanje o pripadnosti cjelini na način da uspone i padove drugih ljudi osjećamo kao svoje. Iako je riječ suvisla na općeljudskoj razini, svoju punu snagu stječe u životu kršćana. „*Niste svoji!*“[18] kaže sveti Pavao Korinćanima (izjava koja bi ljude mogla pogoditi kao prijetnja njihovoj autonomnosti). Pa ipak jednostavno prenosi misao izrečenu od nedavnih

Papa kako je čovječanstvo, a na poseban način Crkva, „velika obitelj“. [19]

„Bratoljublje neka je trajno... Sjećajte se uznika kao suuznici; zlostavljanih – ta i sami ste u tijelu.“ [20] Iako ljudski gledano nije moguće usporedno nositi svačije bolove i tugu, kao ni naći rješenje za svaku materijalnu potrebu, mi kršćani ne možemo tek prati ruke od ovih briga jer volimo Božjim srcem; Bog je veći od naših srca i sve mu je poznato; *“Bog je veći od našega srca i znade sve“*. [21] Na svetoj misi molimo Boga Oca da „okrijepljeni tijelom i krvlju Tvoga Sina i ispunjeni Duhom Svetim postanemo jedno tijelo i jedan duh u Kristu,“ [22] razmatramo puninu onoga što je već sad potihom rastuća stvarnost, „kao šuma gdje čvrsto drveće pruža solidarnost, zajedništvo, povjerenje, sigurnost, sreću, uravnoteženost, prijateljstvo.“ [23]

Istinska kršćanska solidarnost oblikuje se iznad svega u molitvi. U većini slučajeva nećemo vidjeti plodove ovih naših molitava izraženih također u žrtvama i prikazivanju našega rada, no uvjereni smo da „sve one zaokružuju naš svijet kao životna sila.“ [24] Iz istog razloga Rimski misal sadrži veliki broj misa za različite potrebe, odgovarajući na potrebe svih djela milosrđa. Molitva vjernih na kraju liturgije budi našu zabrinutost za sve crkve [25] i za sve muškarce i žene tako da možemo sa svetim Pavlom reći: „*Tko je slab, a ja da ne budem slab? Tko se sablažnjuje, a ja da ne izgaram?*“ [26]

Solidarnost se otkriva i u „jednostavnim svakodnevnim gestama koje su u suprotnosti s logikom nasilja, iskorištavanja i sebičnosti,“ preispitujući „svijet ogorčene potrošnje“ koji je istodobno „svijet koji zlorabi život u svim

njegovim formama.“[27] U stara vremena u mnogim obiteljima bio je običaj poljubiti komad kruha koji je pao na pod kao znak prepoznavanja rada koji je bio potreban za dobivanje te hrane i kao zahvala za to što imamo nešto hranjivo za jelo. *Nahraniti gladne* može se konkretizirati time što dokraja pojedemo ono što je pred nas stavljeno, u izbjegavanju malih hirova u obrocima, u kreativnom iskorištavanju ostataka hrane. *Dati žednima piti* može nas uputiti da budemo pažljiviji i ne rasipamo vodu koja je oskudna u mnogim mjestima. [28] *Obučiti gologa* može uključiti veću brigu za našu odjeću kako bi dulje trajala, dijeljene robe djece među sobom, odricanje od zadnjih modnih trendova i tako dalje. Ova mala ili ne tako mala odricanja mogu biti milodari koji će donijeti radost potrebitima, kako je sveti Josemaria učio dječake svetog Rafaela, ili pridonijeti sredstvima humanitarne

pomoći. Nekoliko mjeseci unatrag Sveti Otac je naglasio: „Ako jubilej ne dotakne džep, nije istinski jubilej.“[29]

Gostoprimstvo: neokretanje leđa nemoćnima

Roditelji, počevši od davanja primjera, mogu puno učiniti da pomognu svojoj djeci da žive na ovaj način „učeći ih da ne budu sebični i da velikodušno dio svog vremena posvete pomažući drugim manje sretnim ljudima obavljajući poslove sukladne svojoj dobi u kojima mogu na praktičan i nadnaravan način pokazati brigu za bližnje.“[30]

Budući da milostinja treba razlikovati prioritetno (bilo bi krivo kada bi netko pokazivao veliku zabrinutost za one koji žive daleko i ignorirao one koji su bližnji), borba da se savlada sebičnost najčešće počinje kod kuće. Svi mi, mladi i manje mladi, moramo naučiti

otvoriti oči za male svakodnevne potrebe onih s kojima živimo. Konkretno, pozvani smo brinuti o članovima obitelji i prijateljima u trenucima bolesti, a da njihovu bolest ne promatramo kao uznemiravanje naših rutina koje zahtijeva tek tehničko rješenje.

„Ne zabaci me u starosti: kad mi malakšu sile, ne zapusti me!”(Ps 71:9). Ovo je molba starih koji se boje da će biti zaboravljeni i odbačeni.“[31] Danas su na raspolaganju mnoga napredna, znanstvena rješenja koja omogućuju poboljšanje stanja bolesnika, no ni jedno od ovih ne može zamijeniti ljudsku brigu koju pružaju oni koji bolesne i starije ne vide kao smetnju već kao *Susret s Kristom*, Krista koji nas treba da se pobrinemo za njega. Kako je sveti Josemaria napisao, „bolesnici su On“, [32] odvažan izraz koji odražava zahtjevne riječi našeg Gospodina:

„Zaista, kažem vam, ... meni učiniste!“[33]

„Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?“[34]

Ponekad je izazov vidjeti Boga u onima koji pate jer su zlovoljni, zahtjevni ili samodostatni. Unatoč tomu, bolesnici imaju i veće pravo na našu ljubav upravo zbog svoje slabosti. Božanski sjaj obasjava osobine bolesnika koji sličí Kristu koji pati: *„Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zaglédali, ni ljupkosti da bi nam se svidio.“[35]*

Stoga briga za bolesne, starije i umiruće zahtijeva veliko strpljenje i velikodušnost u našem vremenu posebice kada njihova bolest traje duže vrijeme. Dobri Samaritanac „imao je i svoje obveze i poslove“. [36] Oni koji se odbijaju skrivati iza hladnih rješenja koja u konačnici dovode do odbacivanja ljudi koji, ljudski govoreći, više ne mogu puno

doprinijeti, već suprotno tomu pokazuju osnovnu brižljivost mogu čuti našeg Gospodina kako im govori: „*Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!*“[37] Jer za one koji su brinuli o slabima Bog čuva nježnu dobrodošlicu: „*Dodite, blagoslovljeni Oca mojega!*“[38]

„Istinska mjera čovječnosti,“ kaže Benedikt XVI, „izvorno je određena u patnji i patniku. Ovo vrijedi jednako za pojedinca i društvo. Društvo koje ne može prihvatiti svoje članove koji su u patnji i nesposobno je dijeliti njihovu patnju i nositi je u nutrini kroz suosjećajnost okrutno je i nečovječno društvo.“[39] Stoga nam bolesni vraćaju našu ljudskost koja ponekad nestaje u pomamnom ritmu svakodnevnih nastojanja. Podsjećaju nas da su stvari manje važne od ljudi, korist manje važna od života.

Neki ljudi bilo zbog toga što ih je Bog pozvao ili osobnog izbora posvećuju

veliki dio svog vremena brizi za one koji pate bez očekivanja da će netko primijetiti njihov trud. Iako se ne pojavljuju u turističkim vodičima, oni su uistinu dio ljudskog nasljeđa jer nas uče da smo na svijetu kako bi brinuli za druge.[40] Ovo je trajan smisao gostoprimstva i dobrodošlice.

Rijetko smo pozvani pokapati mrtve, no možemo ispratiti umiruće i njihove obitelji u njihovim posljednjim danima i satima. Tako je prisutnost na sprovodu uvijek više od ispunjavanje društvene obveze. Ako uzmemo u obzir najdublji smisao ove geste, uvidjet ćemo da je ona izraz istinskog čovječstva otvorenog vječnosti. „Ovdje, također, milost daje mir onima koji umiru i onima koji ostaju dopuštajući im da osjete da je Bog veći od smrti i da je u Njemu čak i konačni rastanak 'vidimo se ponovo'.“[41]

Kreativnost: raditi s onim što imamo

Izbjeglice koje emigriraju iz ratom opustošenih područja, nezaposleni, „oni koji su vezani novim oblicima ropstva u modernom društvu“[42] kao što su ovisnost o drogama ili kocki ili hedonizam... Vidimo tolike materijalne potrebe oko nas i lako možemo biti preplavljeni razmišljanjem o tome što da radimo ili gdje da počnemo. Međutim, iskustvo pokazuje da mnoge male inicijative usmjerene olakšavanju poteškoća bližnjih počinju s kim je god moguće i s onim što nam je pri ruci (često s većom kreativnosti i dobrim humorom nego vremenom, novcem ili javnom pomoći) i mogu postići mnogo dobrog. Jer velikodušnost koja ne traži naknadu stvara zahvalan odgovor koji zauzvrat daje poticaj za nove inicijative. Milost potiče milost[43] i zarazna je. Tako se ispunjava

parabola iz Evandjelja o gorušičinom sjemenu: „*Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama.*“[44]

Potrebe svakog mjesta i mogućnosti svake osobe različiti su. Najbolji pristup je početi rad s onim što nam je pri ruci. S vremenom i često prije nego što očekujemo vrata koja su se činila trajno zatvorena počinju se otvarati. Počinjemo dolaziti uznicima iza rešetaka i uznicima tolikih ovisnosti koji su napušteni od svijeta koji ih je odbacio kad su se činili slomljeni.

Primjerice, neki koji nisu mislili da imaju vremena za ova djela milosrđa uslijed zahtjevnog radnog rasporeda mogu naći način da preusmjere dio svojeg truda prema pomaganju drugima kako bi pobjegli od besciljnog života. Nastaju sinergije:

jedna osoba ima malo vremena koje može posvetiti ovim djelima, ali pruža stručnost i povezanost. Druga, s manje organizacijskih sposobnosti, može pružiti više sati u radu.

Umirovljenicima se može otvoriti potpuno novi obzor, kao druga mladost, u kojoj mogu prenijeti obilno životno iskustvo. „Neovisno o razini obrazovanja ili bogatstva, svi ljudi imaju nešto čime mogu doprinijeti izgradnji pravedne i bratske civilizacije. Vjerujem da svatko može puno naučiti na primjeru velikodušnosti i solidarnosti jednostavnih ljudi - ta velika mudrost spoznaje kako učiniti „da hrana dospije dalje,“ koju naš svijet toliko treba.“ [45]

* * * * *

U prisjećanju svojih najranijih godina svećeništva, sveti Josemaria se podsjetio kako je odlazio u siromašne četvrti u predgrađima

Madrida „kako bi obrisao suze, pomogao kome je bila potrebna pomoć, donio malo topline djeci, starima i bolesnima i kako bi primio puno ljubavi za uzvrat te... svako toliko, pljusak kamenja.“[46] Već je tada sanjao o inicijativama koje su, uz mnoge druge koje promoviraju kršćana i drugi ljudi dobre volje, danas realnost u mnogim krajevima svijeta i koje moraju nastaviti rasti *quasi fluvium pacis* - kao rijeka mira. [47] „Danas, za mene, to je san, blagoslovljen san, koji ponovo proživljavam u toliko puno predgrađa velikih gradova gdje se prema ljudima ponašamo s nježnošću, gledajući ih ravno u oči jer svi smo jednaki.“[48]

[1] Cf. Post 2:7, Mudr 7:1

[2] Papa Franjo, Dnevne Meditacije, 12. studeni 2013

[3] Vatikan II, Pastoral Constitution *Gaudium et Spes* (7. prosinac 1965), 22.

[4] Cf. 1 Iv 3:1

[5] Papa Franjo, *Bula Misericordiae Vultus* (11. travanj 2015.), 9.

[6] Sveti Josemaria, *Susret s Kristom*, 98.

[7] Cf. Mt 25:36, 44.

[8] Mt 25:40

[9] Vatikan II, *Gaudium et Spes*, 22.

[10] Iv 15:13

[11] Papa Franjo, *Ex. Evangelii gaudium* (24. studeni 2013), 7; cf. Sveti Ivan Pavao II, Enc. *Redemptor Hominis* (4. ožujak 1979), 9.

[12] Cf. Mt 25:35-36

[13] Lk 6:36

[14] Papa Franjo, poruka Angelusa, 13. ožujak 2016.

[15] Fraza „četvrti svijet“ uobičajeno se koristi za autohtone pripadnike plemena koji često nemaju svoju državu. Ovdje je iskorišten u širem kontekstu kako bi uključio grupu koja je socijalno isključena iz globalnog društva, posebice marginalizirane grupe koje žive u zemljama „prvog svijeta“ u uvjetima zemalja „trećeg svijeta“.

[16] Sveti Josemaria, Susret s Kristom, 146.

[17] Sveti Josemaria, *Pismo*, 14. Veljače 1950., 20; navod u E. Burkhart & J. Lopez, *Vida cotidiana y santiad en la esenanza de San Josemaria*, vol. 2, Rialp, Madrid, 2011, p.314.

[18] 1 Kor 6:19

[19] Cf. Na primjer, Blaženi Pavao VI, Message to the General Assembly of the United Nations, 24.svibanj1978; Sveti Ivan Pavao II, Enc. *Dives in Misericordia* (30. studeni 1980), 4 & 12; Benedikt XVI, Poruka za 41. Svjetski dan mira, 8. prosinac 2007.

[20] Heb 13:1-3

[21] 1 Iv 3:20

[22] Rimski misal, Treća euharistijska molitva

[23] Papa Franjo, Govor udruzi National Numerous Familiy, 28. prosinac 2014.

[24] Papa Franjo, *Evangelii Gaudium* 279.

[25] 2 Kor 11:28

[26] 2 Kor 11:29

[27] Papa Franjo; Enc. *Laudato si* (24. svibanj 2015.), 230.

[28] Cf. Ibid., 27-31

[29] Papa Franjo, Audijencija, 10. veljače 2016.

[30] Sveti Josemaria, *Razgovori*, 111.

[31] Papa Franjo, Apost. Ex. *Amoris Laetitia* (19.ožujak 2016.), 191.

[32] Sveti Josemaria, Put, 419.

[33] Mt 25:40

[34] Ibid

[35] Iz 53:2

[36] Papa Franjo, Audijencija, 27. travanj 2016.

[37] Iv 13:17

[38] Mt 25.34

[39] Benedikt XVI, Enc. *Spe Salvi* (30. studeni 2007.), 38.

[40] Papa Franjo, *Evangelii Gaudium*, 209.

[41] Papa Franjo, Audijencija, 10. rujan 2014.

[42] Papa Franjo, Bula *Misericordiae Vultus*, 16.

[43] Cf. Mt 5:7

[44] Mt 13.32

[45] Papa Franjo, Video poruka stanovnicima Rio de Janera, 1. siječanj 2015.

[46] Navod u Michele Dolz, *Saint Josemaria Escriva*, Scepter Press, 2002, p.19.

[47] Iz 66:12 (Vulgata)

[48] Sveti Josemaria, bilješke s obiteljskog okupljanja, 1.listopad

1967. Navod iz Salvador Bernal,
*Msgr. Josemaria Escriva de Balaguer:
A Profile of the Founder of Opus Dei*,
Scepter, 1997, p.180.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/men-
uciniste/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/men-uciniste/) (8.08.2025.)